

PAX

Vrede.
Wie
durft?

Vredeskrant/PAX Magazine # 3 Vredesweek 17 t/m 25 september 2022 www.paxvoorvrede.nl

Vredesweek

GENERATIE
VREDE
STAAT
OP!

17.9.22
— 25.9.22

Met onder anderen

Sylvana Simons
Nanoah Struik
Zaire Krieger
Katie Koss

86-jarige vredesactivist
Dick Huizenga:
“Jonge mensen moeten, nu
het nog kan, in contact komen
met de verhalen van oude
vredesactivisten.”

Vredesweekessay
Dion van den Berg:
“Uiteindelijk is Poetin,
net als andere dictators,
banger voor democratie
dan voor wapens.”

PAX in de media

Het werk en de medewerkers van PAX zijn regelmatig in de media te horen en zien. Hieronder vind je een selectie. Op de website van PAX onder 'Nieuws: PAX in de media' of via <https://paxvoorvrede.nl/nieuws/pax-in-de-media> kan je alle publicaties in de media terugvinden.

PAX over Israël/Palestina

In opdracht van PAX bracht onderzoeksbureau I&O Research de publieke opinie van Nederlanders over de situatie in Israël en de bezette Palestijnse gebieden in beeld. Zo gaf de helft van de Nederlandse bevolking aan dat daar sprake is van apartheid. **Nederlands Dagblad**, **Reformatorisch Dagblad** en **FunX** schreven over de uitkomsten. Kort daarna ondertekende de Europese Unie een overeenkomst over de export van aardgas uit Israël naar Europa, via Egypte. PAX-directeur Anna Timmerman riep Nederland in een opinieartikel in het **Nederlands Dagblad** op zich tegen dit akkoord te verzetten, onder andere omdat het de gebruikelijke clausule mist die bezet Palestijns gebied uitsluit van de deal. Zonder deze clausule is het onduidelijk waar het gas vandaan komt.

PAX over wapenhandel en explosieve wapens

In juni bracht PAX een studie naar buiten waaruit blijkt dat de vijftien grootste Europese banken samen 87,7 miljard euro investeren in bedrijven die wapens leveren aan staten die betrokken zijn bij mensenrechtenschendingen. Ook ING investeert 1,2 miljard in zulke bedrijven. Cor Oudes bespreekt het rapport bij **NPO Radio 1**, **BNR Nieuwsradio** en **RTL Z Nieuws**. Ook **De Telegraaf** en **Leeuwarder Courant** schrijven er online over.

In juni kwamen staten en organisaties in Genève bijeen om de laatste hand te leggen aan een internationale overeenkomst over het gebruik van explosieve wapens in bevolkte gebieden. In een opinieartikel in **Trouw** riepen PAX-directeur Anna Timmerman en Rode Kruis-directeur Marieke van Schaik Nederland op om zich in te zetten voor het vermijden van explosieve wapens in conflicten en het bijbehorende burgerleed te voorkomen.

PAX over Srebrenica

Op 18 juni maakte premier Rutte excuses naar Dutchbat III. PAX stelde in een reactie dat het beter was geweest als de Nederlandse regering eerst excuses had aangeboden aan de overlevenden en nabestaanden van Srebrenica. Veel kranten namen de oproep van PAX voor excuses mee, zoals het **Algemeen Dagblad**, **Het Parool**, **Friesch Dagblad**, online bij **Nederlands Dagblad** en bij verschillende regionale kranten. Op 11 juli maakte minister Ollongren vervolgens excuses aan nabestaanden en overlevenden. PAX noemt de excuses een eerste, maar ontoereikende stap. De minister verzaakte specifieke Nederlandse fouten te benoemen. Deze reactie werd meegenomen in **De Limburger** en **Friesch Dagblad** en digitaal bij de regionale edities van het **Algemeen Dagblad** en op **NU.nl**. ♦

Inhoud

6

PAX viert de Vredesweek in Utrecht

Tijdens de Vredesweek van 17 t/m 25 september is er van alles te doen. In Utrecht organiseert PAX een centraal programma over vrede, Europa, activisme, gender en conflict. Op zaterdag 24 september is de Nacht van de Vrede, met activiteiten door heel Utrecht.

8

Een leven vol vredesactivisme

Dick Huizenga is 86 jaar en houdt zich al sinds haar jonge jaren bezig met vredesactivisme. Wat kan een nieuwe generatie vredesactivisten van haar leren? Jonge activist Annemieke van Straalen gaat met haar in gesprek.

10

Wat is vrede anno nu?

De oorlog in Oekraïne heeft de wereld veranderd. Het is nu aan Generatie Vrede om na te denken over wat vrede anno nu betekent en hoe we dat bereiken. PAX'er Dion van den Berg doet hiertoe een aanzet in het vredesweekessay.

13

Vredesweek bij jou in de buurt

Door heel Nederland organiseren onze Ambassades van Vrede inspirerende, leerzame en gezellige activiteiten over vrede en verbinding. Van een Vredesdienst in Den Bosch tot een Vredesfietstocht in Leusden.

14

Ik steun PAX

Mede dankzij de steun van onze donateurs kan PAX werken aan vrede. In juni ontving PAX een legaat van Heleen Zwart. Als tiener maakte zij de oorlog mee in Nederlands-Indië en onder de Japanse bezetting. Haar neef Bart Zwart zegt: "Met een legaat voor PAX geeft zij vrede door."

Colofon

De Vredeskrant is een speciale uitgave van PAX Magazine Nummer 3/Herfst 2022
PAX staat voor vrede. Samen met mensen in conflictgebieden en kritische burgers in Nederland werken wij aan een menswaardige en vreedzame samenleving, overal in de wereld.
PAX Magazine verschijnt elk kwartaal en wordt toegezonden aan donateurs, sympathisanten en andere geïnteresseerden.
Redactie Janneke Juffermans, Sabine Scharwachter.
Aan dit nummer werkten mee Dion van den Berg, Roos Boer, Marlou van Campen, Marieke Droogsmas, Florine Keus, Alejandra Muñoz, Cor Oudes, Hans Rouw, Margien Timmer, Godelieve de Wijer, Annetiek van Straalen en Faye Bovelander.
Fotografie o.a. Lize Kraan, Anton Skyba en PAX
Basisvormgeving Het IJzeren Gordijn, Amsterdam
Vormgeving Van Deventer, 's-Gravenzande
Druk Van Deventer, 's-Gravenzande
ISSN 2352-300X

St. Jacobsstraat 12
 3511 BS Utrecht
 Postbus 19318
 3501 DH Utrecht
 Tel: 030 - 233 33 46
 achterban@paxvoorvrede.nl
 www.paxvoorvrede.nl
 IBAN: NL03TRIO 0390 5150 00

PAX Magazine is beschikbaar in gesproken vorm voor mensen met een leesbeperking bij de Christelijke Bibliotheek voor blinden en slechtzienden. Wilt u een abonnement op dit tijdschrift in een aangepaste leesvorm of wilt u hierover meer informatie? Dan kunt u contact opnemen met de CBB, tel. nr. 0341-565 477, e-mail: klantenservice@cbb.nl

Kom in actie

Stuur een Vredesboodschap naar de Tweede Kamer!

De oorlog in Oekraïne heeft ontwikkelingen op het gebied van defensie in Europa in een stroomversnelling gebracht. Duitsland maakte een ongekennde draai door 100 miljard te investeren in haar leger, de EU financierde voor het eerst wapenleveringen en Nederland verhoogde haar defensie-uitgaven om aan de NAVO-norm te voldoen. Hoewel deze vlugge reacties op een oorlog op het Europese continent niet onbegrijpelijk zijn, bestaat er een groot risico: het doel wordt uit het oog verloren. Het doel van vrede.

Tijdens de Vredesweek heeft PAX daarom een Vredesboodschap: investeer in vrede. Steeds hogere bestedingen aan defensie mogen niet op zichzelf staan, maar moeten samengaan met serieuze investeringen in vrede. Laat burgerbescherming de kern zijn in alle hoofdtaken van Defensie, maak werk van vredesopbouw en diplomatie en richt de focus opnieuw op internationale organisaties als de Verenigde Naties. Door te investeren in vrede komen waarden aan de basis te staan van het Nederlandse buitenlandbeleid.

Vind jij ook dat een hoger defensiebudget geen oplossing is voor conflict, maar dat er geïnvesteerd moet worden in vrede? Teken dan de Vredesboodschap, door middel van het kaartje in deze editie van PAX Magazine of online op paxvoorvrede.nl/vredesboodschap2022. Scan de QR-code hieronder om de boodschap te ondertekenen. De Vredesboodschap wordt in november aangeboden aan de Tweede Kamer, wanneer de Tweede Kamerleden de begroting voor Buitenlandse Zaken gaan bespreken. Door met zoveel mogelijk mensen de Vredesboodschap te ondertekenen, geven we een duidelijk signaal af aan de Tweede Kamer!

Heb je de Vredesboodschap ondertekend en wil je meer doen? Roep anderen ook op om de Vredesboodschap te ondertekenen! Samen maken we ons sterk voor investeren in vrede. ♦

PAX door de jaren heen

De geschiedenis van PAX biedt inspiratie en houvast nu we voor nieuwe vraagstukken rond vrede en veiligheid staan. Veel mensen herinneren zich bijvoorbeeld de antikernwapendemonstraties in de jaren '80 van de vorige eeuw. PAX heeft bijna 75 jaar ervaring op het gebied van vredesactivisme en vredeswerk.

PAX: Wat d

PAX doet fantastisch werk en zet dóór. Werken aan vrede, klinkt mooi... maar ook ingewikkeld. Wat doe je dan en waar begin je? De vraag die we vaak horen is: hoe doet PAX dat dan? PAX werkt aan hulp ter plekke, lobby, en onderzoek & kennisdeling. De PAX-pijlers en actuele resultaten op een rij.

Door Marlou van Campen

Pijler 1 Lobby

PAX geeft voorlichting en oefent druk uit in de Verenigde Naties, het Europees parlement, nationale regeringen en bij lokale partijen. Uitgangspunt in de lobby is altijd: wat hebben de mensen in onvrije systemen of (post)conflictgebieden zélf nodig? Met de kennis en ervaringen van onze partners ter plekke, resultaten van onderzoeken op locatie en een lange adem bewerkstelligen we met hulp van onze donateurs veranderingen op (inter)nationaal niveau.

Internationaal Een belangrijk lobbyresultaat is het VN-kernwapenverbod waar PAX aan meewerkte. Sinds januari 2021 is de ontwikkeling, opslag en inzet van kernwapens in 120 landen verboden. En sinds juli 2022 is het kabinet nu voorstander van een verbod op volledig autonome wapens.

Nederland Door de Eerlijke Geldwijzer, een initiatief van onder andere PAX, stoppen steeds meer financiële instellingen met beleggen in bedrijven die wapens leveren aan ondemocratische en gewelddadige regimes. Ook stopten al 77 banken en pensioenfondsen met investeren in kernwapens. ABP, Nederlands grootste pensioenfonds, is er daar één van.

PAX mijlpaal **Burgers beter**

PAX monitort de impact van explosieve wapens op burgers in Oekraïne en roept internationaal op tot betere bescherming van burgers in conflict. Op 17 juni was er een doorbraak, toen in Genève de tekst van een internationale politieke verklaring om burgers beter te beschermen tegen explosieve wapens in dorpen en steden werd afgerond.

Roos Boer: "De totstandkoming van deze internationale politieke verklaring is een mijlpaal na drie jaar internationale onderhandelingen. PAX droeg al die tijd bij

oen we, met welk resultaat?

Pijler 2 Hulp ter plekke

PAX helpt vredesactivisten in onvrije systemen hun geweldloos verzet beter, veiliger en grootser te organiseren. Door trainingen in veilig gedrag, technologiegebruik en mensenrechten, met strategiebepaling en de inzet van het PAX-netwerk zodat meer mensen zich kunnen aansluiten. En dat wérkt. **Uit onderzoek blijkt dat geweldloos verzet twee keer zo effectief is als gewapende strijd.**

PAX mijlpaal Oekraïne

Marieke Droogsma: “Een belangrijk deel van het werk voeren we uit met onze partner Dignity Space in Oekraïne. In de Peace Engineer School leren Peace Engineers hoe ze mensen in crisissituaties kunnen ondersteunen nu het land in oorlog is, daar waar spanningen en conflicten ontstaan, bijvoorbeeld in een vluchtelingenopvang, en op locaties waar humanitaire hulp wordt uitgedeeld. Met steun van giro 555 en PAX-donateurs gebruiken de opgeleide Peace Engineers hun vaardigheden. We maken nu gebruik van “mobiele vredeshubs” (oftewel busjes) zodat de Peace Engineers ook op afgelegen locaties, vanuit de busjes hun werk kunnen doen.”

Marieke Droogsma

Pijler 3 Onderzoek & Kennisdeling

Wat is de impact van conflicten op het milieu en op de gezondheid van burgers? Hoe is het gesteld met de menselijke veiligheid in een gebied? Wat is er nodig voor verzoening en vreedzaam samenleven? PAX doet hier onderzoek naar en deelt de kennis via onder andere trainingen, lobby en in het samenbrengen van partijen.

PAX mijlpaal Onderzoek naar wapenhandel

Cor Oudes: “ING investeert jaarlijks meer dan een miljard in wapenproducenten die wapens leveren aan landen die mensenrechten schenden. De vijftien grootste banken in Europa investeren samen 87,7 miljard euro in wapenbedrijven die wapens verkopen aan staten die betrokken zijn bij mensenrechtenschendingen of gewapende conflicten. PAX raadt in een nieuw rapport banken aan ervoor te zorgen dat ze geen financiering verstrekken aan wapenproducenten die wapens verkopen aan landen waar het risico op misbruik groot is.”

Cor Oudes

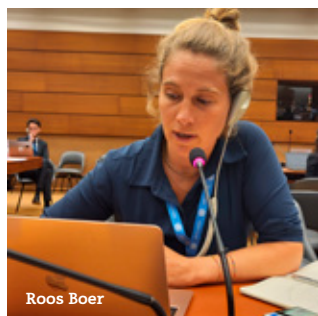
De missie van PAX

- beschermen van burgers tegen oorlogsgeweld
- beëindigen van gewapend conflict
- bijdragen aan vreedzame, inclusieve samenlevingen.

Vrede.
Wie durft?

beschermd tegen explosieve wapens

door concrete tekstvoorstellen te doen voor de verklaring, en door blijvend de gevolgen voor burgers van dit wapengebruik aan te tonen, in landen als Oekraïne, Irak en Syrië. Het is een belangrijke erkenning van het leed onder burgers in conflictgebieden. Daarnaast toont het de politieke wil van staten om het gebruik van explosieve wapens in dorpen en steden in te dammen. Het echte effect zal echter vallen en staan bij de interpretatie en implementatie van de verklaring. PAX blijft zich hiervoor inzetten de komende jaren.”

Roos Boer

PAX mijlpaal Srebrenica

Dion van den Berg: “De genocide van Srebrenica ligt al meer dan 25 jaar achter ons, maar het afgelopen jaar waren er belangrijke ontwikkelingen. In het theaterstuk Gevaarlijke Namen, waarvan PAX een van de initiatiefnemers was, stonden voor het eerst een overlevende van de genocide en een Dutchbatter samen op het toneel. Het stuk trok volle zalen en gaf een impuls aan gesprekken tussen overlevenden en Dutchbatters.

De Nederlandse regering sprak excuses uit, eerst aan de Dutchbatters en daarna aan de overlevenden van Srebrenica. Dat is natuurlijk de foute volgorde, en de regering verzuimde de specifieke Nederlandse fouten te benoemen. Het is op z'n best dus een eerste stap. PAX roept de regering op om nu te starten met gesprekken met overlevenden en nabestaanden.”

Dion van den Berg

Generatie Vrede staat op!

Ieder jaar in september, in de week van de Internationale Dag van de Vrede, doen mensen door heel Nederland mee aan de Vredesweek om aandacht te vragen én in actie te komen voor vrede. Onderdeel daarvan is het centrale programma in Utrecht georganiseerd door PAX. Hier leren we over conflict en vrede in heden en verleden, gaan we de dialoog aan met verschillende generaties en zoeken we antwoorden op de grote uitdagingen van onze tijd. Kom ook en leer, beleef en discussieer mee!

Oorlog in Europa: hoe ziet de toekomst van vrede in Europa eruit?

Aan vrede werken doe je samen. Uit die gedachte kwam Europese samenwerking na de Tweede Wereldoorlog voort. Nu stelt de nieuwe realiteit van oorlogsgeweld op het Europese continent die samenwerking op de proef: kan de Europese Unie haar rol als vredesproject waarmaken? Wat kunnen Europese burgers doen om bij te dragen aan vrede? En hoe moet Europa zich verhouden tot de missie voor vrede in de rest van de wereld? Tijdens het openingsprogramma over De toekomst van vrede in Europa prikkelen verschillende sprekers je met hun ideeën hierover. Met onder andere BIJ1-politicus Sylvana Simons en Srebrenica-overlevende Alma Mustafić.

zaterdag
17 september |
20:00 |
TivoliVredenburg,
Utrecht | € 10

Jongeren aan zet: praat mee over vrede in Europa!

Sinds de Russische invasie in Oekraïne staan belangrijke vragen over vrede en veiligheid weer hoog op de Europese agenda. De antwoorden daarop bepalen de toekomst van vrede in Europa. Jongeren hebben daarin vaak geen stem, maar vooral hún toekomst staat op het spel. Daarom gaan De Kiesmannen tijdens het Jongerenberaad Vrede in Europa een middag samen met jongeren aan de slag met een jongerenmanifest voor vrede. Het resultaat presenteren zij tijdens het openingsprogramma De toekomst van vrede in Europa.

zaterdag 17 september | 15:30 | TivoliVredenburg,
Utrecht | € 7,50

Generaties aan vredesactivisten in gesprek

Oorlog en geweld in de wereld roepen vaak een groot gevoel van onmacht op. Tegelijkertijd willen veel mensen zich inzetten voor vrede. Maar hoe doe je dat anno nu? Tijdens Generatie Vrede: vredesactivisme anno nu voeren we een intergenerationeel gesprek over de lessen die een nieuwe generatie vredesactivisten kan leren van de reuzen op wiens schouders zij nu staan. Ook reiken we de jaarlijks prijs PAX Duif uit aan personen of initiatieven die belangrijk vredeswerk verrichten. Met onder andere Sadet Karabulut en Benjamin Fro.

woensdag 21 september | 20:00 | TivoliVredenburg, Utrecht | € 10

Haal nu je tickets voor het centrale programma van de Vredesweek!

Voor de onderdelen van het centrale programma is beperkt plek. Zorg dus dat je op tijd je tickets haalt! Kijk voor meer informatie en tickets op www.vredesweek.nl/centraal-programma/ of scan de QR-code!

Leer, beleef en discussieer tijdens de

Op zaterdag 24 september is het de Nacht van de Vrede

Vredesweek

The Revolution is Female

Wat heeft gender te maken met vrede? Leiderschap en macht worden vaak geassocieerd met 'mannelijkheid'. Mensen die niet in dat plaatje passen, zoals vrouwen, non-binaire of trans mensen, krijgen minder macht toebedeeld of worden helemaal buitenspel gezet. Het is voor deze mensen moeilijk, of soms zelfs onmogelijk, om in machtsposities terecht te komen. Dat vormt wereldwijd een groot obstakel in de strijd voor een gelijkwaardige democratie en vrede. In Nederland, maar bijvoorbeeld ook in Soedan, Irak en Palestina strijden feministische activisten daarom om hun plek op te eisen.

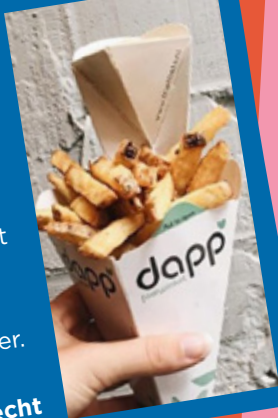
In dit programma onderzoeken we hoe traditionele gendernormen bepalen hoe macht verdeeld wordt: van de huiselijke sfeer tot de politieke arena. Met onder andere activist Nanoah Struik en Devika Partiman van Stem op een Vrouw spreken we over impliciete gendernormen, de relatie tussen genderidentiteit en macht en de feministische strijd voor een gelijkwaardige en vreedzame wereld.

zaterdag 24 september | 19:30 | TivoliVredenburg, Utrecht | € 10

Patatje Vrede

Krijg je trek tijdens de Nacht van de Vrede? Geen zorgen, Dapp Frietwinkel staat voor je klaar met een heus Patatje Vrede! Speciaal voor de Vredesweek doopt Dapp het bekende Patatje Oorlog om tot Patatje Vrede. Net zo lekker, maar wél vreedzamer.

**Dapp Frietwinkel,
Vinkenburgstraat 10, Utrecht**

Dialogo: taking up space

Heeft The Revolution is Female jou helemaal geïnspireerd? Na afloop kan je terecht bij Kargadoor, waar Utrecht in Dialogo een gesprek over jouw macht organiseert. Leer van elkaar over wat het betekent om ruimte in te nemen of juist te geven. Op je werk, bij familie of op een feestje.

**zaterdag 24 september | 21:30 |
Kargadoor, Utrecht | gratis**

Wil je weten wat er nog meer te doen is tijdens de Nacht van de Vrede? Hou www.vredesweek.nl/agenda/nacht-van-de-vrede in de gaten of scan de QR-code.

Vredesactiviste
van het eerste uur

Dick Huizenga

De oorlog in Oekraïne heeft ons weer op scherp gesteld: vrede is geen vanzelfsprekendheid. Dat beseft ook de 86-jarige Dick Huizenga. Van jongs af aan zet zij zich met tomeloze energie in voor vrede. Nog steeds: sinds de Russische invasie in Oekraïne protesteerde ze vijftig dagen lang elke dag voor de Russische ambassade.

Door Annemieke van Straalen

Wat kan een nieuwe generatie leren van haar vredesactivisme? Annemieke van Straalen (23 jaar), communicatieadviseur bij PAX én feministische activist, ging met Dick in gesprek over haar drijfveren, haar wijze levenslessen en haar kijk op de toekomst van de vredesbeweging.

Hoe is in jou het activistische vuurtje aangewakkerd?

“Het activistische vuurtje is al vroeg gaan branden. Het gewone leven maakte mij heel nieuwsgierig. Dus toen ik op een dag in de trein een groep vrouwelijke activisten tegenkwam, vroeg ik waar ze naartoe gingen. Zij bleken van Vrouwen Tegen Kernwapens te zijn. In 1985 ben ik daar actief geworden. Bij Vrouwen Tegen Kernwapens werkten we veel aan bewustwording. We stelden vraagtekens

bij de vanzelfsprekendheid waarmee zonen in militaire dienst gingen. Ook kwam ik zo in aanraking met andere vrouwen-netwerken. Tijdens de brede vrouwenconferentie kwamen al die vrouwenorganisaties bij elkaar. ‘Kernwapens’ was toen het belangrijkste thema.”

Je bent al decennia loyaal aan de vredesbeweging en die vormt een groot onderdeel van jouw identiteit. Uit welke bron heb jij al die jaren geput?

“Ik put uit de Joods-Christelijke traditie. Ik geloof dat zachte krachten, de kracht van de liefde en hoop, zullen overwinnen. Ieder mens heeft een goddelijke vlam, die iedereen met elkaar verbonden maakt. Als iedereen zich daarvan bewust zou zijn, dan zouden we geen kernwapens meer hebben. Dan zouden we al dat geld besteden aan de

bestrijding van armoede of de bescherming van het klimaat. Of de emancipatie van vrouwen.”

Hoe heb jij de vredesbeweging door de jaren heen zien veranderen?

“De tijd van de kernwapens waren de glorie-dagen van de vredesbeweging. In de kleinste dorpen bestonden vredesgroepen. Dat veranderde met de val van de muur. Vrouwen Tegen Kernwapens hebben zichzelf uiteindelijk moeten opheffen. Vrouwen wilden financieel onafhankelijk worden, dus hadden ze te weinig tijd voor vrijwilligerswerk. PAX ging zich bezighouden met conflictbeheersing op allerlei plekken in de wereld. Het was geen vrijwilligersclub meer, maar mensen werden betaald. Dat kenden wij helemaal niet, bij de vrouwenvredesbeweging werd niemand betaald. De vredesbeweging is

door de jaren heen ingezakt, ook omdat we dachten: het gaat de goede kant op. Zelf raakte ik betrokken bij het ondersteunen van ongedocumenteerden uit Irak en Afghanistan.”

De afgelopen maanden zijn we allemaal met de neus op de feiten gedrukt: opnieuw heerst er oorlog op ons continent. Hoe heb jij het nieuws over de Russische invasie in Oekraïne ontvangen?

“Die dag, donderdag 24 februari, was er een demonstratie tegen wapenhandel. Daar hoorde ik het nieuws. Vervolgens vertrok iedereen naar de Russische ambassade. Ik ging even langs huis om te rusten en tegen de tijd dat ik bij de ambassade aankwam, was iedereen al weg! Toen ik daar alleen stond, heb ik mij voorgenomen om gedurende de veertigdagentijd (de veertig dagen voor Pasen, red.) elke dag van half 1 tot 1 uur als stil protest bij de Russische ambassade te gaan staan. Met witte A4'tjes in solidariteit met een vredesactivist in Moskou, die hetzelfde deed na een arrestatie en toen wéér gearresteerd werd. Ook hebben we mensen wens laten schrijven op kaarten met het adres van de Russische ambassadeur. Toen steeds meer mensen zich aansloten, heeft het Haagse Vredesinitiatief een vergunning voor ons geregeld. Na onze actie hebben verontruste buurtbewoners een grote Oekraïense vlag

opgehangen en die hangt er nog steeds: elke dag van 9 tot 5 staat er elk uur één buurtbewoner bij die vlag. Eens per week sta ik daar samen mijn vriendin Joanneke ook. Zo zie je het wel vaker: zo'n actie dijt uit en ineens is het een beweging. Ik zou iedereen willen enthousiasmeren om zich ook aan te sluiten.”

Op een gegeven moment moet een nieuwe generatie jouw stokje overnemen. Men zegt dat we te maken hebben met een nieuwe protestgeneratie: er wordt weer meer gemarcheerd dan ooit. Heb je er vertrouwen in dat jongeren de vredesbeweging nieuw leven inblazen?

“De vredesbeweging sterft uit, maar daar moet juist nieuw leven ingeblazen worden.

De oorlog in Oekraïne moet iedereen wakker schudden. Nu zijn de geesten er rijp voor. Misschien ligt daar een hele belangrijke taak voor PAX. Ik hoop dat jongeren, met name de klimaatjongeren die onwijs goed bezig zijn, zich ook tegen kernwapens gaan inzetten. De link tussen

“Het is mijn droom dat we een vredesmars organiseren en dat honderden mensen, ook veel jongeren, die lopen.”

de klimaatbeweging en de anti-kernwapenbeweging moet duidelijk gemaakt worden.”

Veel jongeren die zich inzetten voor volkshuisvesting, klimaatrechtvaardigheid en gendergelijkheid, proberen dat te doen en leggen de nadruk op hoe al die bewegingen met elkaar verbonden zijn. Dat geldt ook voor het vredesactivisme: kijk maar naar de milieuschade van oorlog, of het verschil in omgang met vluchtelingen uit Oekraïne en Syrië. In hoeverre zagen de activisten van toen ook al de relevantie van samenwerken met andere bewegingen?

“De vrouwenbeweging en de vredesbeweging waren nauw bij elkaar betrokken. Bij het

organiseren van onze conferenties waren we al heel bewust bezig met het beperken van onze milieuschade. Het gebruik van kernwapens is desastreus voor de natuur en gezondheid, dat hebben we gezien bij Hiroshima en Nagasaki. Het leven is een eenheid: je hebt als mens te maken met de hele kosmos. In de kerken werd toentertijd veel nagedacht over de taal van de kerk en die van vrouwen, want die sloten niet bij elkaar aan. Dat wordt wel feministische theologie genoemd, maar ik noem het ook wel ‘de bijbel lezen door de ogen van de vrouw’. Zo keken we ook naar de natuur: leef bewust, en wees je bewust van wat je met de aarde doet, want daarvan hebben we er maar één. Ik loop nog steeds elke donderdag tussen 12 en 1 mee met een kleine klimaatmars rondom de Tweede Kamer.”

Welke hoop koester jij voor de huidige vredesbeweging? En wat kan een nieuwe generatie daarin betekenen?

“De hoop is dat mensen zich door de oorlog in Oekraïne bewust worden en zeggen: ‘dit kan niet, we moeten op een andere manier omgaan met het leven.’ Als je je verwondert over het leven, dan verdwijnt het materialisme naar de achtergrond. Er zijn zoveel mooie dingen in de natuur. Jonge mensen moeten, nu het nog kan, voor de ouderen dood zijn, in contact komen met hun verhalen. Ik denk daarom dat het belangrijk is dat er een centraal punt komt waar mensen, jong én oud, elkaar kunnen ontmoeten. Het is mijn droom dat we een jaarlijkse vredesmars organiseren vanaf de vredesvlam voor het Vredespaleis in Den Haag naar Volkel, waar de kernwapens liggen. Ik hoop dat honderden mensen, ook veel jongeren, mee zullen lopen. Ik heb moed voor de vredesbeweging in Nederland.”

Wat kunnen wij van jullie verhalen leren?

“Dat het nooit te laat is om met goede initiatieven te starten. Je moet positief in het leven staan en geen genoegen te nemen met ‘het gaat zoals het gaat’ en ‘het zal mijn tijd wel duren’. Je moet een ideaal en een doel hebben. Een punt op de horizon waar je naartoe werkt en als je dat hebt bereikt, kun je weer een nieuw punt bepalen.” ♦

Wat is vrede anno nu?

De oorlog in Oekraïne heeft de wereld veranderd. Nu is het aan ons allemaal om opnieuw na te denken over wat vrede is en hoe we vrede kunnen bevorderen. Generatie Vrede is aanzet: iedereen – jong en oud, van stad of platteland, hier geboren en getogen of later huis en haard gevonden, gelovig of niet-gelovig, burgers van elk gender – die zich in wil zetten voor vrede. In dit essay doet Dion van den Berg een aanzet om Generatie Vrede te inspireren aan de hand van de vraag: wat kun jij doen voor vrede anno 2022?

Door Dion van den Berg

De oorlog in Oekraïne plaatst ons voor nieuwe dilemma's. Na de Tweede Wereldoorlog zochten we manieren om vrede te waarborgen, onder andere met de oprichting van de Europese Unie (EU) en de Verenigde Naties (VN).

Daarmee was niet alles pais en vree: dat bewijzen decennia aan geweld in onder andere Indonesië, Rwanda, Srebrenica, Syrië en Jemen. Maar de oorlog in Oekraïne heeft een andere impact: de Europese veiligheidsstructuren en de wederzijdse economische afhankelijkheid bleken niet in staat om oorlog te voorkomen. Daarom is het noodzakelijk dat we in deze onzekere tijden de waarden waaraan we onze identiteit ontleen en waarop we onze politiek baseren, niet uit het oog verliezen: democratie, rechtsstaat, mensenrechten, solidariteit. Zeker nu de democratie onder druk staat. Landen als Polen en Hongarije nemen allerlei antidemocratische maatregelen. In andere Europese landen neemt het populisme toe, evenals het wantrouwen tegenover de overheid. Onze democratische waarden vormen echter de basis van onze visie op vrede en veiligheid.

Wat betekenen die waarden voor het bevorderen van vrede anno nu, zeker als we verder kijken dan alleen de oorlog in Oekraïne?

Democratie en democratisering

De inzet op democratie in Oekraïne of Rusland gaat de oorlog op korte termijn niet stoppen. Maar democratisering is wel noodzakelijk voor vrede. Er zijn immers geen duurzaam stabiele dictaturen, wel duurzaam democratische landen. We moeten het besef terugbrengen dat duurzame veiligheid nooit de veiligheid van één land of individu kan zijn, maar altijd de veiligheid van allen moet zijn. Uiteindelijk is Poetin, net als andere dictators, banger voor democratie dan voor wapens. Bovendien voeren democratische landen met elkaar weinig oorlog. Democratisering gaat dan niet alleen over verkiezingen, parlementen en wetgeving, maar ook over de ontwikkeling van burgerschap en een inclusieve democratische cultuur. Bevordering van duurzame vrede is een kwestie van lange adem.

Rol van burgers

De kern van vredeswerk bestaat uit het versterken van verbindende identiteiten. In een democratie is 'burgerschap' de belangrijkste identiteit: wereldwijd zetten burgers zich in voor bevordering van

een inclusieve samenleving. Wereldwijd doen mensen dat lokaal door de relatie tussen groepen inwoners (sociale cohesie) en tussen overheid en burger (sociaal contract) te versterken. Vormen van participatieve democratie, zoals burgerberaden, kunnen helpen om de democratie te versterken, ook in Nederland. Geloofwaardige vredespolitiek kan niet zonder zelfreflectie. Vredeswerk dient dus ook in 'eigen huis', ofwel in Nederland te gebeuren. Zo kent PAX in tal van plaatsen Ambassades van Vrede, die zich lokaal inzetten voor vrede, mensenrechten en democratie.

Vredesactivisme

In Oekraïense gebieden die nu door Rusland bezet zijn, zien we nog steeds vormen van geweldloos verzet, veelal kleinschalige creatieve acties. Mensen die in Oekraïne,

Rusland of waar dan ook hun nek uitsteken door middel van geweldloze actie verdienen onze steun. Bekendheid geven aan zulke initiatieven is een eerste stap. Net als de straat in eigen land op gaan uit solidariteit met oorlogsslachtoffers en om onze eigen overheid aan te spreken op haar verantwoordelijkheid als onderdeel van de internationale gemeenschap.

Menselijke waardigheid en internationale solidariteit

Internationale solidariteit betekent ook dat Nederland als onderdeel van de internationale gemeenschap moet blijven hameren op naleving van het internationaal recht. Dat doen Nederland en andere westerse landen ten aanzien van Oekraïne, maar als het gaat om bijvoorbeeld Jemen zien we veel willekeur of onverschilligheid.

Ook burgers in Nederland en Europa voelen zich vaak meer betrokken bij de oorlog in Oekraïne dan die in bijvoorbeeld Syrië.

**Duurzame
veiligheid moet
altijd die van
iedereen zijn**

Dat is misschien begrijpelijk, maar mag niet leiden tot een verschil in behandeling van vluchtelingen en slachtoffers van oorlogsgeweld.

Visie op vrede en defensie

Kort na de Russische invasie in Oekraïne maakte Nederland in een handomdraai extra middelen voor Defensie vrij. Militaire dreigingen vragen om reactie, maar inzetten op meer militaire macht mag niet het enige antwoord zijn. Het brengt ons in zekere zin terug naar de Koude Oorlog, toen de wapenwedloop leidde tot steeds meer (kern)wapens. Een visie van de overheid op waar en hoe we extra middelen het beste kunnen inzetten is noodzakelijk. Daarbij moeten we ons blikveld niet vernauwen tot alleen militaire actie.

Klimaat

Solidariteit moet er ook zijn met toekomstige generaties. Klimaatverandering zorgt voor droogte en voedseltekorten, wat leidt tot conflicten en meer mensen die op de vlucht slaan. De oorlog in Oekraïne leidt onder andere tot hogere energieprijzen. Dat mag er echter niet toe leiden dat landen hun ambities voor beter klimaatbeleid afzwakken. Als burgers kunnen we het goede voorbeeld geven en onze eigen overheden scherp houden.

Versterking van de Europese Unie

Het is een belangrijk politiek signaal dat Oekraïne nu kandidaat-lid van de Europese Unie is, maar tegelijkertijd is het niet goed om een land koste wat het kost versneld lid te maken. De EU is een waardengemeenschap en er moet nog veel gebeuren voordat Oekraïne kan toetreden. Bijvoorbeeld op het gebied van anti-corruptie, minderhedenbeleid, gendergelijkheid en de vrijheden van journalisten en activisten. Het EU-toetredingsproces is ook aan verbetering toe: het is nu erg top-down en gericht op een papieren werkelijkheid van wetten, en niet op democratische cultuur. Gemeenten en groepen, ook uit Nederland, kunnen zich verbinden aan partners in Oekraïne en zo solidariteit zichtbaar maken en bijdragen aan democratisering van onderop.

Om vrede te bevorderen, kan én moet er dus veel gebeuren. Generatie Vrede heeft de opdracht om na te denken over wat vrede is en hoe we dat bereiken. Dit essay beoogt daartoe een aanzet te zijn. Nu is het aan jou om deze vragen te beantwoorden. Wat is vrede in je eigen dorp of stad? In de kring van familie en vrienden? In Nederland en Europa? Andere continenten en mondiale ontwikkelingen? Alleen maar analyses volstaat niet, en enkel pleidooien voor wat anderen moeten doen zeker niet. Laten we vooral ook kijken naar wat we zélf kunnen doen – in onze eigen omgeving, als Nederlander, en als wereldburger. Generatie Vrede is aan zet!

Dit artikel is een afgeleide van het vredesweekessay. Het volledige essay vind je op www.paxvoorvrede.nl/vredesweek-essay2022 of scan de QR-code hiernaast.

Wil je een reactie insturen aan de auteur? Stuur een e-mail naar vandenberg@paxvoorvrede.nl. ♦

Start je eigen actie voor vrede!

Wil jij graag in actie komen voor PAX? Dat is heel eenvoudig. Zet zelf een actie op, alleen of met een team. Meedoen aan de Dam tot Dam loop, geld inzamelen voor je verjaardag, spullen verkopen; alles kan! Ook kan je heel gemakkelijk andere actievoerders steunen met een donatie.

Jan Jaap, werkzaam bij PAX, is al gestart! Met een 200 kilometer lange tocht op zijn racefiets tussen Utrecht en Brussel. De eindbestemming is een PAX werkbezoek op ons kantoor bij de Europese Unie. Je kunt hem nu nog sponsoren via de volgende link: kominactie.paxvoorvrede.nl/actie/jan-jaap-van-oosterzee

Ben jij meer van het gemakkelijk online geld collecteren? Maak nu je eigen collectebus aan en deel hem eenvoudig via Whatsapp, Facebook of e-mail met je familie, vrienden of collega's. Doe mee en steun PAX! Elke bijdrage telt en draagt bij aan vrede wereldwijd. Ga naar kominactie.paxvoorvrede.nl en start je eigen actie.

Generatie Vrede staat op: bouw mee aan de Vredesbeweging!

Wat is vrede anno 2022 voor jou? Hoe bouwen we een sterke vredesbeweging, en wat kunnen we leren van de vredesbeweging uit het verleden? Wat is de rol van de Nederlandse vredesbeweging in een wereld vol geopolitieke spanningen en overzees conflict? Hoe hangt de strijd voor vrede samen met de strijd voor gelijkheid en (klimaat)rechtvaardigheid, en hoe kunnen we elkaar versterken?

PAX gelooft dat een sterke vredesbeweging nu weer belangrijker is dan ooit. Sluit jij je ook aan? Kom op woensdag 21 september naar de inspiratiemiddag voor de vredesbeweging. Sahar Shirzad, Jan Jaap van Oosterzee (PAX), en Chihiro Geuzebroek zullen spreken over internationaal, intergenerationeel en intersectioneel vredesactivisme: hoe ziet vrede er over generaties, grenzen en thema's eruit?

woensdag 21 september | 15:00 | de Zalen van Zeven, Boothstraat 7, Utrecht

Meld je aan via vredesweek.nl/agenda/generatie-vrede-staat-op-bouw-mee-vredesbeweging of scan de QR-code hieronder!

Kom naar de Vredesweek

Mpho Tutu van Furth

Vredesweek- lezing

Utrecht - 18 september

In samenwerking met het Citypastoraat Domkerk

De jaarlijkse nationale Vredesweeklezing vindt dit jaar plaats op zondag 18 september 2022. Deze zal dit jaar verzorgd worden door Mpho Andrea Tutu van Furth, de Zuid-Afrikaanse anglicaanse priester, auteur, activist en dochter van aartsbisschop Desmond Tutu. Zij zal haar gedachten delen over het thema van de Vredesweek 2022: Generatie Vrede. Daarna is er genoeg gelegenheid om met elkaar in gesprek te gaan over de Vredesweeklezing.

Het bijwonen van de Vredesweeklezing is gratis. Je kunt je aanmelden via <https://vredesweek.nl/agenda/vredesweeklezing> of scan de QR-code hieronder.

Walk of Peace

Den Haag - 25 september

In samenwerking met Raad van Kerken, Haags Vredesinitiatief, Apostolisch Genootschap en lokale partners

Op zondag 25 September 2022 wordt de jaarlijkse landelijke Walk of Peace gehouden in Den Haag. De Walk of Peace is een wandeling in, van en voor Vrede. Om te ervaren én te laten zien dat we, ondanks verschillen, toch met elkaar kunnen oplopen. Tijdens deze zevende editie van de Walk of Peace staan we stil bij de ontwikkelingen in de wereld, zoals de onzekerheid die de oorlog in Oekraïne met zich meebrengt in Europa en de relatie met andere oplopende conflicten in de wereld. We verzamelen om 12.30 uur. Ben je geïnteresseerd en wil je meehelpen met de organisatie van de Walk of Peace? Stuur dan een mailtje naar g.dewijer@paxforpeace.nl.

Voor meer informatie ga naar <https://vredesweek.nl/walk-of-peace> of scan de QR-code hieronder.

Walk of Peace

Almelo - 17 september:

Vredesconcerten

Heemskerk - 17 september

Vredesdienst in de Sint Jan Kerk

Den Bosch - 18 september

Avondprogramma: Gastvrij Vlaardingen

Vlaardingen - 19 september

Filmavond: Petite Maman

Aalsmeer - 19 september

Tentoonstelling: antimilitarisme toen, klimaat nu

Nijmegen - 19 september

Interculturele verhalenavond

Heerenveen -
20 September

Vredeswandeling

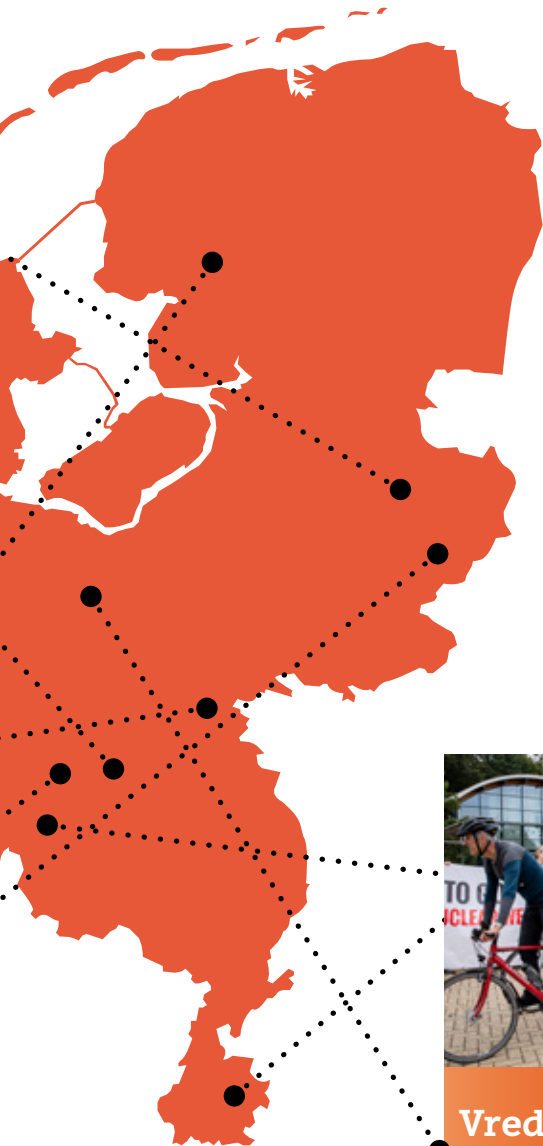
Drunen - 24 september

Een verhalenwedstrijd met als thema: "Generatie Vrede"

Enschede - 17 t/m 25 September

Stichting Vrouwen voor Vrede en Enschede voor Vrede organiseren een verhalenwedstrijd met als thema "Generatie Vrede". De verhalenwedstrijd is de aftrap voor de vredesweek van 17 t/m 25 september 2022. Deze wedstrijd wordt georganiseerd samen met Bibliotheek Enschede. Daarom zal de winnaar daar bekend worden gemaakt op 10 september in de Week van Lezen en Schrijven, in de bibliotheek. Tijdens de prijsuitreiking zullen de acht mooiste verhalen worden voorgelezen. Alle verhalen zullen worden opgenomen in een speciale bundel voor de Vredesweek. De winnaar mag het verhaal ook voorlezen tijdens een evenement in de Vredesweek.

bij jou in de buurt!

Vredestreffen

Heerlen – 18 september

Op 18 september is er een vredestreffen. We starten met een korte vredeswandering (Walk of Peace) en lopen gezamenlijk naar een mini manifestatie met enkele stands, toespraken, gedichten en muziek. Zo is er onder meer een optreden van een bekende lokale artiest. Uiteraard is er ook koffie en wat lekkers. Aanvang: 14:00 bij Joods monument bij de begraafplaats op de Akerstraat. Mini-manifestatie op bekkerveld in Heerlen rond 14:30u

Vredesfietstocht

Leusden - vanaf 17 september

Op de eerste dag van de Vredesweek lanceert de Ambassade van Vrede Leusden een heuse Vredesfietstocht. De route leidt langs zichtbare oorlogsherinneringen en -monumenten in de gehele gemeente Leusden. Bovendien voert de tocht door mooie natuurgebieden. De fietsroute bedraagt 36 kilometer en is geschikt voor het hele gezin. Op deze manier kunnen generaties elkaar over de betekenis van vrede vertellen. De route is vanaf 17 september verkrijgbaar via de website van de Historische Kring Leusden of als folder te koop bij het toeristisch informatiepunt Leusden Natuurlijk aan 't Erf 15, tevens het start- en eindpunt van de tocht.

Dr. Ernst Hirsch Ballin

Tilburg - 21 september

Op woensdag 21 september is prof. dr. Ernst Hirsch Ballin, voormalig politicus van het CDA en minister van Justitie in het kabinet-Lubbers III en het kabinet-Balkenende III en IV, te gast in Tilburg. Daar zal hij een Vredeslezing verzorgen over 'Vrede en recht': kan het recht vrede bewerkstelligen? Welke rol spelen politieke ideologieën daarbij? De lezing begint om 20.00 en vindt plaats in de Pauluszaal van de Petrus en Pauluskerk.

Start van de Vredesweek: Stiltekringen

Door heel Nederland - 17 september

Op de eerste dag van de Vredesweek, om 12 uur gaan we op zoveel mogelijk plaatsen in Nederland stilstaan voor vrede. Zo maken we een sterk statement voor vrede in alle conflictgebieden. Sluit je aan bij een stiltekring bij jou in de buurt! Hou www.vredesweek.nl in de gaten voor meer informatie.

Benieuwd wat er nog meer te doen is tijdens de Vredesweek bij jou in de buurt? Kijk op onze website voor de volledige agenda! <https://vredesweek.nl/agenda/>

Generaties voor Vrede

Legaat voor PAX van Heleen Zwart

(Poerwodadi, 1929)

In juni ontving PAX een legaat van Heleen Zwart. Een fantastisch gebaar waar PAX zeer dankbaar voor is. Ons vredeswerk wordt mogelijk gemaakt door mensen als Heleen.

Tekst: Marlou van Campen

Foto's: Frank Ruiter

Heleen Zwart werd op 10 augustus 1929 geboren in Poerwodadi, een klein provinciestadje op midden-Java.

Heleen vertelde als één van de laatste Nederlandse ooggetuigen over het leven in de kolonie aan Frank Vermeulen/NRC:

“Een van mijn eerste herinneringen dateert van 1934, toen we in Tjepoe woonden, dat ligt in het oosten van Midden-Java. Mijn vader was bosbouwkundig ingenieur. Hij zit in zijn *djas toetoe*, het witte tropenuniform dat de Hollanders daar droegen, in een wijde rieten stoel. Ik zit links tegen hem aangeleund en mijn twee jaar jongere broertje aan de rechterkant. Hij leest ons met een sonore stem en een rollende r voor uit een boekje van Beatrix Potter over Peter Rabbit.

We verhuisden in 1937 naar Buitenzorg, waar mijn vader ging

werken op het hoofdkantoor van het Boswezen. Ons gezin telde inmiddels vijf kinderen. Ik was het derde kind. Ik ging naar de katholieke meisjesschool van de zusters Ursulinen. Ze hadden ook een kostschool voor Chinese meisjes. Maar daar hadden we helemaal geen contact mee. We hadden een groepje blanke meisjes, en een groepje meer of minder gekleurde meisjes. Achteraf zeg ik wel dat er een beetje discriminatie was. Als kind begrijp je dat niet.

Op 8 maart 1942 capituleerde Nederlands-Indië, de scholen werden meteen gesloten. Mijn vader ging naar het burger gevangenenkamp. We hebben hem daar nog één keer mogen opzoeken. Maar dat was een uurtje, met moeder en vijf kinderen, dus ik kan alleen maar zeggen dat ik hem toen voor het laatst gezien heb. Hij is op 22 februari 1945 overleden in Tjimahi. Aan ondervoeding en dysenterie.

Japanse gewoonte

Dat hoorden wij in mei 1945. Inmiddels waren mijn jongste broertje en mijn oudste zus aan ontberingen en ziekte overleden. We zaten in het Tjideng Kamp in Batavia. Toen kwam er dus dat bericht uit Tjimahi dat hij was overleden. En er zat een pakje bij die brief van Japans krantenpapier met een touwtje eromheen. Mijn andere zus moest de boodschap overbrengen. En ze zei: ‘Mam, je moet sterk zijn.’ En toen vertelde ze het. We zaten allebei aan een kant van haar op het matras. Mijn moeder kon niet huilen. Op een gegeven moment begon ze allerlei klanken uit te stoten. En ze eindigde in een schaterlach. Die werd onderbroken omdat mijn zus haar een klap in het gezicht gaf. Vreselijk. In dat pakje zaten haarlokken van mijn vader en afgeknipte nagels. Dat was een Japanse gewoonte. Zijn bril zat erin, zijn scheerapparaat en een band voor om de arm, die we moesten dragen, met een gevangenisnummer. Misschien zat ook zijn trouwring erbij.

In december 1945 zijn we gerepatriëerd. Ik ging in februari 1946 naar school in Laren. De kinderen vroegen hoe het was in Nederlands-Indië. Maar toen ik iets vertelde, zeiden ze dat het hier veel erger was geweest met de hongerwinter en de Duitsers. Nou, toen zei ik maar niets meer.” ♦

Bron: NRC Media, Frank Vermeulen, 23 juni 2021

Neef Bart Zwart:

"Werken aan de Vrede was een belangrijk leitmotiv in het leven van mijn tante Heleen. Mogelijk kwam dat ook door haar eigen ervaringen onder de Japanse bezetting. Ze was zeer maatschappelijk betrokken en decennialang donateur van PAX. Na haar tijd in Indonesië volgde ze in Nederland een beroepsopleiding tot medisch analist in Leiden. En ze werkte als hoofdanaliste in universitaire ziekenhuizen in Nijmegen en Rotterdam en als docent medische chemie/biologie. Met een legaat voor PAX geeft zij vrede door."

Club van 100 met... Alejandra Muñoz

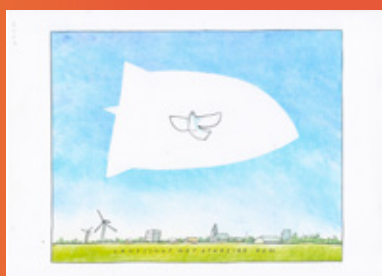
Alejandra: Van 21 t/m 23 juni vond de eerste vergadering over het VN-kernwapenverbod plaats in Wenen. Dit was de eerste keer dat lidstaten bijeenkwamen om concrete afspraken te maken over hun verplichtingen onder het verdrag. Ik reisde namens PAX af naar Wenen en volgde de gesprekken op de voet. Tegen de achtergrond van de oorlog in Oekraïne en de dreigingen van Rusland om kernwapens in te zetten kwam deze bijeenkomst op een cruciaal moment. Op de valreep nam ook een delegatie vanuit de Nederlandse overheid deel aan de gesprekken. De Nederlandse regering heeft het verdrag (nog) niet ondertekend, en was daarom als waarnemer aanwezig. De staten die wél al zijn toegetreden tot het verdrag beloofden *"niet zullen rusten tot de laatste staat zich bij het verdrag heeft aangesloten, de laatste kernkop is ontmanteld en vernietigd, en kernwapens volledig de wereld uit zijn"*.

Voorafgaand aan de vergadering vond ook het 2-daagse ICAN Civil Society Forum plaats. Alejandra Muñoz van PAX nam deel aan een discussie over de opslag van Amerikaanse kernwapens op Europees grondgebied.

100 bijzondere gevers

PAX zoekt 100 mensen die bereid zijn 1.000 euro te geven voor ons werk tegen kernwapens. We hebben al 92 Clubleden! Len Munnik maakt voor alle leden van de PAX Club van 100 een persoonlijk ondertekende zeefdruk van zijn werk "Landschap met afwezige bom". Doe je mee? Alle informatie: paxvoorvrede.nl/kernwapensweg

Bijeenkomst
Nalaten voor Vrede
donderdag 6 oktober
11.00-15.00 bij PAX/
Utrecht
PAX steunen via uw
testament

Met uw legaat of
erfenis kunt u een
belangrijke bijdrage
leveren aan het
vredeswerk van de
toekomst.
Aanmelden en
meer informatie
Marlou van Campen
[vancampen@
paxvoorvrede.nl](mailto:vancampen@paxvoorvrede.nl)
06-48 98 14 91.

Wil je een donatie
doen? Ga naar [www.
paxvoorvrede.nl/
doneren](http://www.paxvoorvrede.nl/doneren) of scan de
QR-code hieronder.

Je kan ook een
donatie overmaken
op: **NL03 TRIO 0390
5150 00**

Volg PAX op sociale media

[@paxvoorvrede](https://twitter.com/paxvoorvrede)

[@paxvoorvrede](https://www.instagram.com/paxvoorvrede)

facebook.com/paxvoorvrede/

www.vredesweek.nl www.paxvoorvrede.nl